

387. Az isteni Vőlegény betölti a lélek-menyasszonyt a Szentlélek balzsamával
(Keresztes Szent János: *A szellemi páros ének* 25. versszak, 330-337. oldal)

Bevezető megjegyzés a 25. versszakhoz:

Midőn a lélek felér a tökéletességnek ezen fokára, nem elégszik meg azzal, hogy isteni Kedvesének kiválóságait magasztalja, hanem kitér azokra is, azokra a lelki gyönyörűségekre, amelyekben a többi lelket akarja az isteni Vőlegény részesíteni. A szeretetnek ezen boldog egyesülésében ugyanis **a lélek az egyiket éppen oly jól látja, mint a másikat, tehát Istent is, és az embereket is. Magasztalja és dicsóítja tehát azt a sok kegyelmet, amelyet Isten más lelkeknek juttat.** Ezért énekel így a 25. versszakban:

*„Lábadnak nyomdokán
Ifjú leányok futva járnak útjukat.
A szikra érintésire,
A fűszeres bornak tüzeiben,
Amiktől égi balzsam áradoz.”*

Hogyan magyarázza Keresztes Szent János ezt a versszakot?

Itt **a lélek-menyasszony dicsóítja isteni Jegyesét**, mégpedig **három kegyelem alapján**: Egyik az édesség, a második a szerető látogatás, a harmadik pedig a bőséges szeretet. Ezeket a kegyelmeket **a buzgó lelkek szokták megkapni** azért, hogy azután még nagyobb bátorságot és Isten iránti még nagyobb szeretetet meríthessenek belőle.

1. Az első tehát az **édesség**, amelyet a Vőlegény önmagára vonatkozólag önt az Őt szerető lelkekbe azért, hogy **Tőle igen gyorsan haladjanak** előre a tökéletesség útján.

2. A második kegyelmi ajándék **Istennek a szerető látogatása**, amellyel az Őt szerető lelkeket egyszerre **szeretetre lobbantja**.

3. A harmadik kegyelmi ajándék pedig a **bőséges szeretet**, amellyel eltölti, és annyira **megrészegeti a lelkeket**, hogy ezen mámor ugyanúgy, mint a szerető látogatás **föllemeli szellemüket**, és Isten dicséretére és édes szerető buzdulatokra készíti Isten iránt.

Ezért mondta a 25. versszak

1. sorában: *„Lábadnak nyomdokán.”*

A lábnyom annak hátrahagyott jele, aki csinálta. Ezért szokták nyomozni és kutatni, hogy kié is az a lábnyom. **Az az édesség és az az ismeret, amelyet Isten ad az Őt kereső léleknek, szintén jel és nyom, amely alapján a lélek elindul Isten megismerésére és kutatására.** Azért mondja itt a lélek az isteni Jegyesnek: *„lábad nyomdokán”*, vagyis nyomdokán azon édességnek, amelyet magadra vonatkozóan adsz, és beleöntesz a lélekbe. És nyomdokán annak **az illatnak, amely Belőled árad.**

„Ifjú leányok futva járnak útjukat.” Ez már a **2. sor**

Itt az ifjú leányok a szüzekre vonatkozó elnevezés, de sokkal inkább a buzgó lelkekre illik, akik visszanyerve ifjúkori erejüket az isteni Vőlegény nyomdokának édességén futva haladnak. A vers azt akarja ezzel mondani, hogy **sokfelé és sokféle módon futnak**, vagyis mindegyik aszerint, hogy kinek-kinek mennyi és milyen szelleme, milyen társadalmi állást adott az Úr. Egyesek külső áhítat-gyakorlatokat végeznek, különféle módon haladnak az evangéliumi tökéletesség útján, amelyen **ha egyszer szellemileg elszakadtak minden földi dologtól, elérik az isteni Jegyesükkel való szerető egyesülést**. Ez az édesség is nyom, amelyet Isten önmagára vonatkozólag hagy a lélekben, rendkívül megkönnyíti őt, és arra képesíti, hogy futva menjen Utána. Ilyenkor ugyanis a léleknek igen kevés, vagy éppen semmi fáradságába sem kerül az, hogy ezen az úton előbbre jusson. Sőt inkább Istennek ez az isteni nyoma indítja és vonzza őt, úgyhogy annak hatása alatt nemcsak lépésben jár ezen az úton, hanem **szalad**. Ahogyan az Énekek éneke mondja: *Vonj engem, és Utánad futunk keneteid illatára!* (Én 1, 4). Miután pedig megkapta Tőle ezt az isteni illatot, így szól: *Utánad futunk keneteid illatára, ezért szeretnek Téged a lányok* (Én 1, 4. 3). Dávid király is mondja: *Parancsaid útján futok, ha kitágítod szívemet* (Zsolt 118, 32).

A 25. versszak további, **3. 4. 5. sorai** így hangzanak:

*„A szikra érintésire,
A tüzes (fűszeres) bornak tüzében,
Amiktől égi balzsam áradoz.”*

Az előző 2 verssorban láttuk, hogy a Jegyes lába nyomán futnak a buzgó lelkek a külső áhítat-gyakorlatok és cselekmények végzésére. Ez az utóbbi 3 verssor pedig azokról a gyakorlatokról beszél, amelyeket a lelkek belsőleg végeznek az akaratukkal, és pedig isteni Jegyesük belső látogatásának hatása alatt. Ezeket **a kegyelmeket és látogatásokat szikrának mondja**, a „fűszeres bor tüzének.” Az akarat gyakorlatát pedig – amely az isteni látogatásból származik – égi balzsamnak, „*az égi balzsam áradozásának*” mondja. „A szikra érintése” nem egyéb, mint **egy rendkívül finom érintés**, amelyben az isteni Kedves részesíti a lelket. Ez az érintés a jegyes, a lélek-menyasszony szívében a szeretetnek akkora tüzét gerjeszti, hogy igazán úgy látszik, mintha szikra pattanna ki a tűzből, és ott égette volna meg. Ilyenkor **az akaratban nagy hirtelenül fellángol a szeretet, és a lélek telítve van a szeretet édes ízével** (vö. 1 Pét 2, 3). Ezeket nevezi itt „*balzsam áradozásá*”-nak, mert ezek folyamányai az Isten szeretetéből kipattant szikra gyújtogatásának. Ez az égi balzsam, amely **megerősíti és meggyógyítja a lelket** illatával.

Erről az isteni érintésről mondja a lélek-menyasszony az *Énekek énekében*: *Az én szerelmesem benyújtotta kezét a hasadékon, és a keblem reszketett az Ő illetésére* (Én 5, 4). Az isteni Jegyesnek ez az illetése nem egyéb, mint a szeretetnek előbb említett érintése, amelyben itt a lelket részesíti. **A kéz az a kegyelem**, amelyet a lélek-menyasszony ebben az érintésben kap. A kéz benyúlásának módja a léleknek a szellemi minősége szerint többféle lehet: erősebb vagy gyengébb. A keble, amely reszketett, jelenti az akaratot, amelyben az említett isteni érintés megtörténik. Maga a reszketés pedig a vágyak és az érzelmek Istenhez való fölemelkedése, az epekedés, a dicséret. Ez tulajdonképpen az érintésből fakadó égi balzsam áradozása, illatozása.

A **4. sor** így hangzik: *„A fűszeres bornak tüzében”*

A fűszeres bor itt egy még nagyobb kegyelmet jelent. Isten a már **előrehaladottabb lelkeknek** szokta adni, amennyiben **megrészegíti őket** a Szentlélekben a szeretet édes, ízletes,

erősítő borával. Fűszeres bornak nevezi, mert az ilyen bort sokféle illatos, erősítő fűszerekkel főzik meg. Hasonlóképpen ez a szeretet is – amelyet Isten a tökéleteseknek ad – mintegy „meg van főzve” és megüledve a lelkükben, és **fűszeres** azoktól **az erényektől**, amelyeket a lélek már megszerzett. Miután tehát ez a szeretet ilyen kiváló fűszerektől zamatos, Isten látogatásaiban olyan erőt és olyan édes mámort önt a lélekbe, hogy az igen hathatósan és erősen árasztja Isten felé azt a balzsam-illatot, azt a mámoros dicséretet, tiszteletet, szeretetet, amelyekről már szó volt. Teszi ezt azon lelkes óhajjal: „**Bárcsak minél többet dolgozhatna illetve szenvedhetne Érte!**” Meg kell jegyeznünk, hogy az édes mámorok ez a kegyelme nem múlik el olyan gyorsan, mint a szikra érintése – amelyről az előző verssorban volt szó –, hanem hosszabban tart. A szikra ugyanis érint és azonnal meg is szűnik, csupán a hatása tart némi ideig. Ellenben a fűszeres bor hosszú ideig szokott hatni. Ez tehát nem egy érintés, bizonyos édes szeretet a lélekben, amely eltart 1-2 napig, sőt olykor napokon át, bár nem mindig ugyanolyan fokban. Hol növekszik, hol csökken, anélkül, hogy a lélek e tekintetben valamit is tehetne. Olykor ugyanis a lélek anélkül, hogy a maga részéről közreműködne, **érzi a belsejében, hogy szelleme ettől az isteni bortól mámoros lesz és lángba borul**. Dávid király ezt így mondta: *Szívem felhevült bennem, és elmékedesemben fölgyullad a tűz!* (Zsolt 38, 4). Van tehát úgy, hogy a szeretetnek ezen mámoros illatozása nem szűnik meg áradozni az imakegyelem egész tartalma alatt. Máskor ellenben megvan a mámor, de hiányzik az áradás a lélekből. A szikra érintése okozta áradások rendszerint tovább tartanak, mint maga a szikra érintése. **Ez a szikrázó érintés benne marad a lélekben. Ez tüzebb szokott lenni, mint a mámor szülte áradások**. Ebben az isteni szikra olykor annyira **lángra gyújtja a lelket**, hogy valósággal elég a szeretettől.

Keresztes Szent János így folytatja: Mivel itt érett borról beszélünk, röviden érdemes megjegyezni, hogy **mi a különbség az érett, vagyis az óbor és az újbor között**, más szóval **a régi és az új szeretet között**. Az újborból még nem vált ki, és nem üledett le az élesztő, vagyis még forr. Még nem lehet tudni, hogy igazán milyen lesz (az értéke). Megvan az eshetősége, hogy elromlik. Ellenben az óorból már leüledett az élesztő, már nincsenek benne az újborra jellemző erjedések. Már meg lehet állapítani a bor jóságát. Már biztosítva van a megromlás ellen. A bor íze édes, ereje pedig magának a bornak a lényegében van, nem pedig csak az ízében. Így ha valaki iszik az óorból, jól érzi magát, és megerősödik tőle.

Azokban, akikben **még új a szeretet, hasonlóak az újborhoz**. Ezek azok, akik csak az imént kezdtek el Istennek szolgálni. A szeretet borának ereje náluk még csak kívül, vagyis az érzéki részben jelentkezik. Az ilyen, **a még kezdő fokozatban lévő szeretetben nem lehet eléggé bízni** mindaddig, amíg az ember érzéki részeinek nyers örömei és buzdulatai meg nem szűnnek. Ezek a buzdulatok az érzékek világa felé irányítják az embert. A jóra és tökéletes szeretetre irányul, de még könnyen megeshetik, hogy elfogy a szeretet bora, megromlik az íze. Akik még újak a szeretet útján, még tele vannak az érzékelhető szeretet epekedéseivel és kínjaival. Jól teszik tehát, ha mértéket tartanak az „ivásban”, vagyis az érzéki szeretetben való betöltődésben.

Azok pedig, **akik régóta gyakorlattal bírnak a szeretetben, vagyis régóta szeretik Istent**, és kiállták a próbát a Jegyes szolgálatában, azok **olyanok, mint az óbor**. Már nincsenek kitéve az érzékelhető buzdulatoknak, a heveskedések és a külső buzgó fellángolásoknak. Ezek **már élvezik a jó érett bor édességét**. Náluk már ez az íz nem az érzékekben érezhető, mint a kezdők szeretete, hanem mélyebben benn van a lélek belsejében, szellemi lényegében és édességében, a tettek igazságában. A szeretet útján **előrehaladott lelkek** azután nem is igen tartanak sokat az ilyen érzékelhető buzdulatokról és édességekről, és **nem is óhajtják azokat élvezni**, nehogy szárazságba és unalomba essenek. Mert **ha valaki megereszti étvágyának fékjét** valami érzéki élvezettel szemben, szükségképpen **kellemtlenséget és unalmat fog tapasztalni érzékeiben és szellemében**. Éppen azért, habár a szeretetben előrehaladottak nélkülözik azokat a lelki

örömök, amelyek az érzéki részben gyökereznek, viszont sem érzéki részükben, sem szellemükben nem szenvednek a szeretet epekedéseitől és kínjaitól. Úgyhogy ritkán fordul elő az eset, hogy valamelyikük mégis elfordulna Istentől. Fölötte állnak már annak, aminek a hiánya elkedvetleníthetné őket, tudniillik az érzéki örömöknek, és náluk **a szeretet bora nemcsak hogy megérett, és megtisztult** az élesztőtől, hanem mint azt e versszakban olvassuk: **fűszerezve is van a tökéletes erények zamatjával**. Ez pedig **nem engedi, hogy elromoljon**, ahogyan az újbórszokott.

Magától értetődik tehát, hogy ez a régi barát, kipróbált barát Isten szemében sokat ér. Ezért mondja a Prédikátor: **Ne hagyj el a régi barátodat, mert az új nem lesz hozzá hasonló!** A szeretetnek ezen már kipróbált és fűszeres borával végzi el az isteni Kedves a lélekben azt a részegítést, amelyről szó volt, és ennek erejében küldi a lélek Istenhez azokat az édes, zamatos áradozásokat.

Eszerint tehát eme 3 utóbbi versszaknak az értelme a következő: A szikra érintésére – amellyel felébresztetted lelkemet, és a fűszeres bor tűzében, amellyel oly kedvesen megrészegítetted azt –, Ő hozzád küldi balzsamos áradozásait, vagyis a szeretet indulatait és cselekményeit, amelyeket benne előidézel.

Eddig Keresztes Szent János magyarázata a 25. versszakhoz.

Most egy kicsit maradjunk csendben, azután majd folytatjuk az elmélkedést!

Uram, Jézus, micsoda úton vezetsz Te minket! Meghívtál, hogy kövessünk, vagyis előttünk jársz ... Ez a meghívás ezért olyan édes a számunkra, mert Te mentél előttünk. Mi pedig követhetünk, és ott lehetünk majd Veled, ahogyan Te vagy (vö. Jn 14, 3). A Te édes isteni lényeddel vonzol magadhoz minket. Azért **szeretnénk a tökéletes szeretet útján egyre gyorsabban előrehaladni, hogy utol érhessünk Téged, megragadhassunk**, ahogyan az *Énekek éneke* menyasszonya mondja: *Megragadom azt, Akit szeret az én szívem, és nem engedem el soha!* (Én 3, 4). De **Te nem vagy messze tőlünk**. Nemcsak **magadhoz hívsz** abba a másik világba, ahova már előttünk mentél, hanem **meg is látogatsz** bennünket a szeretetteddel. **Szeretetedet küldöd hozzánk**. Ahogyan siettünk Feléd a Hozzád vezető úton, nemcsak a teremtmények zengik dicséretedet, hogy erre jártál, hogy szépségedet bennünk otthagytad, hanem a levegőben ott marad szerető lényednek az illata. **Nem láthatjuk még ezt a szerető Valódat, de az illatot lelkünkkel mégis befogadhatjuk**. A fűszerektől illatozó bor hasonlatával jelzed, hogy a láthatatlan Szentléleknek édes, ízletes, erősítő borával, a szeretettel mennyire **be akarod tölteni a lelkünket**, mennyire megrészegítesz önmagaddal! Ez a lelki részegség azt jelenti, hogy **az ember már nem magánál van, hanem Nálad!** (Vö. Gal 2, 20). Nem magával van eltöltődve, hanem a Te Lényed édes italával. Minél inkább kívánja az ember a betöltődést a Te Istenségeddel, **Te annál szívesebben teljesíted a tiszta szívek kívánságát**. Ingyenes ajándékból isteni mivoltodnak olyan jelenlétével töltesz be, amely titokzatos módon emelkedik az ég felé, mint a balzsamból az illat, akit az égi Balzsamnak a Te szent Kenettednek, Olajodnak, a Szentléleknek az illata áradozik az égből a föld felé, a föld gyermeke felé. Itt a lélek-menyasszonynak **már nincs más vágya** ahhoz, hogy még jobban **befogadjon Téged, még jobban imádjon és szeressen**, még többet szeressen, **még többet tegyen Érted**. És hogyha keresztekkel is kitünteted, akkor szívesen vállalja, hogy még többet **szenvedjen Érted és Veled!** Itt ugyanis már nemcsak egy pillanatra érinted meg a választott lelket, mint ahogyan a szikra a tűzből kipattanva egy pillanatra érinti a tűz körül álló embert. Ezt az illatot a lélek-menyasszony hosszasan tudja befogadni.

Milyen kitüntető kegyelem, hogyha a választott menyasszonyt ilyen hosszantartó szeretet-hatással cirógatod! Milyen boldog az a lélek, amely ki tud tárulkozni a Te isteni

jelentkezésed előtt, amely megadja magát a Te szeretetednek, amely hagyja, hogy eluralkodjék benne a Te isteni szereteted. Talán úgy, mint a bor, amelynek a hatása olyan láthatatlan, de mégis valóságosan érzékelhető. Az ember olyan mámoros lesz tőle. **Az isteni bortól mámoros lélek pedig olyan örömet, hosszantartó örömet érez, amelyet csak Te tudsz neki ajándékozni.** Ahogyan az ember egy-egy friss illatú erdei kirándulás alkalmával nem győz betelni az ózondús levegő örömeivel, éltető erejével, úgy a lélek-menyasszony is egyre jobban betöltődik ezzel az isteni tiszta légkörrel. Ahogyan a napsugár cirógató érintésétől a rügyek kipattannak, és virágba borulnak; úgy **az isteni Nap sugarától**, az égből áradó Balzsamnak az érintésétől a lélek-menyasszony **szíve lángba-borul.** Egy lángolás lesz Urával, Istenével. Ez az, amikor az isteni Vőlegény nemcsak felkeni a lélek-menyasszonyt a Szentlélekkel, hogy ő is felkent legyen, hanem be is tölti Szentlelkével, a szent Szeretetével, a Szentlélek balzsamos illatával. Ez az égből áradó isteni Szeretet annyira lángra gyújtja a lelket, hogy együtt ég az örök Szeretettel. Milyen boldog is az a választott lélek, aki nemcsak egy-egy pillanatra élheti meg az isteni Szeretet szikrájának finom érintését, feltüzesítő beléáradását, hanem hosszasan, napokon keresztül is, vagy talán **egy életen át is ki tud tartani abban az ajándékban, amelyet az Úristentől kap. A szelleme tartósan mámoros lesz az isteni Szeretet borától. Szíve nemcsak lángba borul, hanem lángol is** folyamatosan az isteni Szeretet közlésétől, az isteni tüzes Szeretet fűszeres bornál is tartósabb hatásában. Milyen nagy ajándék az, amikor már a tökéletesség útján hosszasan előrehaladott lélek mintegy be van biztosítva Isten ajándékából a megromlás ellen. Amikor a lélek-menyasszonynak a szívében a szeretet **már annyira behorgonyozódott az isteni Vőlegény szívébe, hogy abból már semmi és senki nem tudja kivinni!** És ha egyszer az Úr nem adja már ezt az érezhető, édes szeretet a léleknek, lélek-menyasszony akkor is tudja, hogy szíve már össze van kötve isteni Vőlegénye szívével. **Nem baj, ha nem érzi a szeretet fűszeres borának az illatát, lelke akkor is mámorosan az Úrnál időzik.** Isteni Vőlegényének szeretetétől megrészegülve akkor olyan mámoros állapotban van, amikor már a fűszeres bornak a hatására már nem érzékeli. Ez a szeretetnek már egy olyan fokozata, amikor nem az érzések számítanak, hanem **a kölcsönös önátadottság, az elkötelezettség, az egymásba kapcsoltság, a szellemi együvé tartozás uralkodik el a lélekben.** A lélek akkor is Istenhez tartozik, amikor már az édes, fűszeres born áradását nem érzékeli.

Mint ahogyan a házasságban is vannak dolgos hétköznapiak, de a házastársak akkor is tudják egymásról, hogy a szeretetben összekötötték az életüket, már elválaszthatatlanul az egymáséi. **Boldog a lélek, akit ilyen kedvesen megérintett az isteni Ura, akit megrészegített a lélek fűszeres bora, az égi balzsam áradása, Istennek a lélekkel való egyesülése!** A lélek is egyre inkább megélheti, hogy **már nem önmagában van, hanem Istenben.** Egyre inkább egy lesz isteni Urával, lélekben vele egyesülve élhet.

A Vőlegény választottja felé énekli a vallomást:

Hitvesem, te most már tudod, hogy' szeretlek én!

A lélek-menyasszony meg szünet nélkül, újra meg újra esedezik isteni Urához:

Én Uram, szeress még jobban engem szüntelen!